

Samenvatting

Het college besluit tot deelname aan de organisatie BluePorts Limburg. De Provincie Limburg heeft het college bij brief van d.d. 03 september 2024 formeel verzocht om te bevestigen dat de gemeente Maastricht deelneemt aan de oprichting van een Blueports Limburg organisatie, inclusief een financiële bijdrage van € 80.000,- per jaar gedurende de periode 2025 tot 2030.

De meeste havengemeenten in Limburg zijn niet of onvoldoende geëquipeerd met kennis en capaciteit om alle taken van een (moderne) haven te kunnen behartigen. Vandaar dat de provincie, na consultatie van de havengemeenten waaronder Maastricht, voorstelt om de samenwerking BluePorts Limburg om te zetten naar een zelfstandige BluePorts Limburg organisatie van gemeenten met een eigen ondersteunend team van specialisten.

Beslispunten

1. Instemmen met het verzoek van de provincie Limburg tot deelname van de gemeente Maastricht aan het BluePorts Limburg initiatief;
2. Instemmen met het ter beschikking stellen van een jaarlijkse financiële bijdrage van € 80.000,- excl. BTW voor de komende vijf jaar (2025 tot 2030) en dit bedrag te dekken uit het budget 'intensivering Economische Visie'.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 17 december 2024

Conform.

1. Aanleiding

In 2011 heeft de provincie Limburg het belang onderkend van de samenwerkende Limburgse binnenhavens voor de regionale, provinciale en nationale economie. De samenwerking is van groot belang om een economisch sterke positie na te streven in het netwerk van binnenhavens tussen de mainports Rotterdam en Antwerpen. En om stappen te zetten in het verduurzamen en digitalisering van de haven(activiteiten) om een bijdrage te leveren aan de verschuiving van vervoerwijze (de zogenaamde Modal Shift) van weg naar water (en spoor).

De samenwerking is in 2011 gestart met een intentieverklaring en in 2015 omgezet in een samenwerkingsovereenkomst. Deze overeenkomst liep tot december 2017. Om het belang van de samenwerking verder te borgen is begin 2018 door negen Limburgse havengemeenten (Gennepe-Venray-Venlo-Roermond-Leudal-Weert-Maasgouw-Stein-Maastricht), Rijkswaterstaat Zuid-Nederland, Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML) en de provincie Limburg de 'Samenwerkingsovereenkomst BluePorts Limburg' aangegaan. De duur van de overeenkomst is éénmalig op verzoek van de provincie verlengd tot 31-12-2022. De looptijd van de 'Samenwerkingsovereenkomst BluePorts Limburg' is daarmee formeel verstreken, maar is in de praktijk voor een deel doorgelopen met onder andere het gezamenlijk werven van Europese fondsen.

De meerwaarde van de BluePorts Limburg samenwerking heeft zich de afgelopen jaren bewezen. Kernsuccessen zijn de toetreding van het bedrijfsleven en de robuuste aanhaling bij Goederenvervoercorridor-programma's in Nederland en in Europa. De deelname van BluePorts Limburg aan het Europese Rombus project heeft tot aanzienlijke investeringen in 5 havens geleid (200 miljoen euro waarvan 80 miljoen EU-middelen). Voorbeelden in Maastricht daarvan zijn de EU CEF Transportmiddelen¹ die toegekend zijn voor de realisatie van 2 private projecten in de Beatrixhaven.

De provincie Limburg heeft uw college bij brief van d.d. 03 september 2024 formeel verzocht om te bevestigen dat de gemeente Maastricht deelneemt aan de oprichting van een Blueports Limburg organisatie, inclusief de voorgestelde financiële bijdrage van € 80.000,- per jaar gedurende de periode 2025 tot 2030. Deze organisatie heeft tot doel de deelnemende gemeenten te ondersteunen bij hun taken op het gebied van duurzaamheid, veiligheid, beleid, digitalisering, promotie en

---

¹ CEF staat voor Connecting Europe Facility, CEF is een financieringsinstrument van de Europese Unie (EU) voor meer groei, banen en concurrentievermogen.

verkrijging Europese subsidies. Soortgelijke brief/verzoek is ook ingediend bij de andere gemeenten in Limburg met een binnenhaven.

2. Context

Binnenhavens zijn van groot belang voor de lokale, regionale en nationale economieën. De verwachte toekomstige ontwikkeling van de Limburgse binnenhavens vraagt om een verdere versterking en professionalisering van de samenwerking. Onder meer vanwege de groeiende aandacht voor (binnen)havens vanwege een cruciale rol in de overgang naar een circulaire economie en de rol van havens in de energietransitie. Dit traject loopt parallel met de groei ambities van de individuele havens, zoals in de Beatrixhaven Maastricht met betrekking tot verduurzaming (walstroom), digitalisering, innovatie en professionalisering (havenverordening).

De Beatrixhaven is de thuishaven van Steelport Maastricht, een samenwerking tussen 8 verschillende bedrijven op het gebied van staal. Dit is één van de grootste staalclusters van Europa. Steelport beschikt over een overdekte binnenvaart-en railterminal voor de afhandeling van hoogwaardige staalproducten. Jaarlijks varen ongeveer 1000 boten de haven binnen en wordt circa 2 miljoen ton staal verwerkt en bewerkt. Alleen al bij de staalbedrijven werken circa 800 mensen (direct) en 1500 mensen (indirect). De totale omzet bedraagt circa een half miljard euro per jaar. De bedrijven zijn volledig afhankelijk van het vervoer over water. Meer dan 90% van hun producten worden per schip aangeleverd. Naast de activiteiten rondom staal zijn er in de haven en Julianakanaal veel activiteiten op het gebied van circulaire grondstoffen, chemie en op-en overslag van onder andere droge bulk (zand en grind) en suikerbieten via de binnenvaart.

De meeste havengemeenten in Limburg zijn niet of onvoldoende geëquipeerd met kennis en capaciteit om alle taken van een (moderne) haven te kunnen behartigen. Vandaar dat de provincie, na consultatie van de havengemeenten waaronder Maastricht, voorstelt om de samenwerking BluePorts Limburg om te zetten naar een zelfstandig BluePorts Limburg collectief van gemeenten met een eigen ondersteunend team van specialisten Het team van specialisten ('dedicated BluePorts Support Team') staat ten dienste aan het collectief, waaronder de gemeente Maastricht. Deze groep zal de strategische plannen opstellen, vertalen in tactische planning en de operationele uitvoering doen – namens en in opdracht van het collectief. Speerpunten zijn duurzaamheid en circulariteit, health/veiligheid, havenbeheer en ontwikkeling, PR, digitalisering en subsidies. Afhankelijk van het thema worden specialisten ingehuurd. Dit kan extern zijn, maar kunnen ook mensen zijn met een specialistische kennis die bij de gemeenten werken. Indien een ambtenaar wordt gedetacheerd bij de BluePorts organisatie dan wordt dat aangemerkt als 'in kind bijdrage' en wordt dit van de

gemeentelijke financiële bijdrage afgetrokken. De door de Provincie gevraagde financiële bijdrage zal worden ingezet om de eerdergenoemde speerpunten/projecten te realiseren.

Doordat BluePorts Limburg voornamelijk als doel heeft om de gemeenten te ondersteunen is het voor de provincie Limburg van groot belang dat de gemeenten de leidende rol nemen in deze nieuwe samenwerkingsvorm. De Provincie onderschrijft het belang van de samenwerking en zal verder in een aanjagende en faciliterende rol ondersteunen. Rijkswaterstaat is voornemens eveneens een ondersteunende rol vervullen. De gemeente Venlo heeft recent aangegeven de trekkende rol in het collectief te zullen invullen namens de gemeenten.

De provincie Limburg heeft in de (ambtelijke en bestuurlijke) voorbereiding, mede op basis van oriënterende gesprekken met de kandidaat deelnemers aan BluePorts Limburg, aangegeven een volgende stap te willen zetten in de samenwerking. Om de 'relatief vrijblijvende' samenwerking om te zetten in een structurele samenwerking c.q. organisatie die dienstverlenend is aan de deelnemende gemeenten. Het voornemen is om in 2025 de formele juridische structuur verder vorm te geven. Kerntaken van deze organisatie zullen betrekking hebben op digitalisering, Europese fondsen, promotie, beleid (havenverordening en liggelden) duurzaamheid en circulariteit. Het belang van samenwerking met andere havengemeenten en overheden is van groot belang voor Maastricht. Zowel op operationeel vlak (baggeren, onderhoud, inkoop), tactisch (havenverordening, haventariefstelling, digitalisering, subsidieverwerving en promotie) als op strategisch vlak (lobby, circulaire en energie transitie). Juist door deze professionele samenwerking en ondersteuning kunnen wij als gemeente deze zaken voortvarend oppakken.

3. Gewenste situatie

Het concept inhoudelijk uitvoeringsprogramma van de provincie Limburg zoals het nu voorligt kent een aantal thema's en projecten, waaronder:

- Duurzame en circulaire economie (walstroom, reststromen, mobiliteit/modal shift)
- Havenbeheer en ontwikkeling (havenverordening, haventarief, infra en baggeren)
- ICT/digitalisering (registratie- en monitoringssysteem, inning havengelden)
- PR / Marketing / Lobby
- Subsidies en EU-samenwerking (CEF gelden, Urban Nodes)
- Health, safety en environment (leefbaarheid, beveiligingsplan)

In dit concept inhoudelijk uitvoeringsprogramma wordt per project aangegeven wie de trekker is, de planning, het budget en contribuanten. Afhankelijk van het project kunnen deze helemaal worden

betaald uit de financiële bijdragen van de partners aan BluePorts Limburg (bijvoorbeeld bij de koepelvisie Blueports), dan wel wordt het BluePorts budget ingezet als cofinanciering voor deelnemende havengemeenten (bijvoorbeeld bij de aanleg van een walstroomvoorziening). Dit inhoudelijk uitvoeringsprogramma is nu nog in conceptvorm en zal in de eerste helft van 2025 door de deelnemende partners worden geconcretiseerd.

In juli 2024 is in opdracht van de gemeente Maastricht de havenanalyse Beatrixhaven opgesteld. Deze havenanalyse komt voort uit de Economische Visie en is als actiepunt opgenomen in het UitvoeringsProgramma 2024. In de havenanalyse wordt van dezelfde leidende principe uitgegaan als opgenomen in de Economische Visie, te weten:

De gemeente Maastricht wil vanuit haar economische visie samen met haar partners inzetten op “een innovatieve, duurzame en weerbare Maastrichtse economie, met kansrijke banen nu en in de toekomst in een sterke kennisregio. Een inclusieve economie, waarbij ruimte is voor creativiteit en ondernemerszin met oog voor de leefkwaliteit en gezondheid van iedere inwoner”.

Ingezet wordt onder andere op sectoren met economische specialisatie en toegevoegde waarde in Maastricht. Voor de haven van Maastricht hebben de sectoren (maak)industrie (onder andere staalsector) en de handel grote toegevoegde waarde. De haven is een excellent functionerend trimodaal ontsloten multifunctionele industriehaven, waarbij het stimuleren van bedrijvigheid, duurzaamheid en samenwerking aan de basis ligt.

De belangrijkste conclusies en aanbevelingen uit de havenanalyse komen overeen met de thema's die zijn opgenomen in het concept inhoudelijk uitvoeringsprogramma van de provincie Limburg.

Enkele conclusies uit de havenanalyse:

1. Maastricht is de hoofdstad van de Nederlandse provincie Limburg en aangewezen als urban node op het Europese netwerk. In het geval van Maastricht betekent de urban node-status dat de stad wordt erkend als een belangrijk transportknooppunt binnen het Europese netwerk. Dit biedt (financiële) kansen voor verdere ontwikkeling en versterking van de transport- en logistieke infrastructuur, waaronder de haven;
2. Zorg voor een professioneel havenmanagement en beheer;
3. Stel een moderne havenverordening + haventarieverordening op;
4. Actualiseer het beheersplan van de haven, ook wat betreft onderhoud, kades, veiligheid en baggeren van de haven
5. Draag actief bij aan de ontwikkeling van duurzaamheid + circulaire elementen, zoals walstroom, reststromen en elektrisch laadvermogen;
6. Stimuleer modal shift van weg naar water;

7. Onderzoek op welke wijze exportlading via het water kan worden aangetrokken;
8. Onderzoek of nog meer bedrijven gebruik kunnen maken van het vervoer over water / haven.
9. Ontwikkel samen met de provincie, bedrijfsleven en andere gemeenten een gezamenlijke visie;
10. Blijf actief in bestaande en nieuwe samenwerkingen zoals Blueports Limburg. Een robuuste en professionele organisatie kan daarbij versterkend en faciliterend werken.
11. Ontwikkel branding van de haven en zorg voor een heldere positionering. Deze punten zijn erop gericht de positie van de Maastrichtse haven te bestendigen, de economische spin-off te vergroten en duurzame groei te realiseren.

Door deelname aan de Blue Ports organisatie en gebruik te kunnen maken van het ondersteunend specialisten team worden bovengenoemde thema's en aanbevelingen op een professionele, versnelde en uniforme wijze opgepakt. Onze eigen organisatie wordt hierdoor ontzorgd, kunnen we nog slagvaardiger (Europese) subsidies binnenhalen, maken we onze ambities waar (multimodaliteit, havenverordening, circulariteit, etc) en kunnen we richting de gebruikers van de haven een professionele (haven) dienstverlening aanbieden (kennis, informatie, walstroom, veiligheid, etc).

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Positieve effecten zijn te verwachten door:

- Aanleg walstroomvoorzieningen;
- Elektrificeren;
- Circulariteit;
- Multimodaliteit (van weg naar water);
- Vermindering CO2-uitstoot.

5. Effect op de openbare ruimte

Stimuleren van vervoer over water betekent minder vrachtverkeer over de openbare wegen.

6. Personeel en organisatie

Beperkte inbreng vanuit ambtelijke capaciteit (Teams Economie en Ruimte)

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

Het stimuleren van een uniform registratie- en veiligheidssysteem zal zowel voor de schippers als de gemeenten tot een positief effect leiden (inzicht in vervoersbewegingen, bepalen trends, kostenbesparing, eenduidigheid).

8. Financiën

De provincie Limburg vraagt aan de gemeente Maastricht een bevestiging van deelname voor het in 2025 opzetten van een BluePorts Limburg met een vijf jarig plan. De organisatie zal functioneren op basis van een financiële bijdrage van de verschillende belanghebbende openbare organisaties. Naast de havengemeentes zullen de provincie Limburg en Rijkswaterstaat ook bijdragen aan de organisatie. De provincie Limburg vraagt aanvullend op de deelname of uw college kan instemmen met een jaarlijkse financiële bijdrage van € 80.000, -- (excl. BTW) voor de komende vijf jaar (2025-2030). De gemeenten zijn ingedeeld in drie categorieën, gebaseerd op grootte (oppervlakte kade, werkgelegenheid, toegevoegde waarde). Op basis hier is Maastricht ingedeeld in de hoogste categorie, samen met Venlo en Stein. De totale jaarlijkse begroting is geraamd op € 685.000,-, waarvan naast de eigen bijdrage van de provincie (€ 100.000,-), de 12 gemeenten en RWS gevraagd zijn om een financiële bijdrage te leveren. De deelnemende partners aan het collectief bepalen in gezamenlijkheid aan welke projecten het geld wordt besteed.

De dekking voor de 5 x € 80.000,- excl. BTW zal komen uit het budget 'intensivering Economische Visie'. De bijdrage van de gemeente Maastricht voor de deelname aan Blue Ports Limburg zal alleen gestand worden gehouden als de deelname van de andere partners, waaronder provincie Limburg, RWS en het merendeel van de andere havengemeenten gegarandeerd is. Indien er voldoende draagvlak is tot oprichting zal nog onderzocht worden wat de fiscale consequenties zijn. Concreet of er BTW wordt gerekend aan de gemeente en of dat de gemeente dit kan compenseren. Dit is afhankelijk van de concrete diensten en activiteiten. Als de gemeente niet kan compenseren zal dit BTW gedeelte eveneens worden gedekt uit het budget 'intensivering Economische Visie'.

9. Aanbestedingen

nvt

10. Participatie tot heden

nvt

11. Voorstel

1. Instemmen met het verzoek van de provincie Limburg tot deelname van de gemeente Maastricht aan het BluePorts Limburg initiatief;
2. Instemmen met het ter beschikking stellen van een jaarlijkse financiële bijdrage van € 80.000,- excl. BTW voor de komende vijf jaar (2025 tot 2030) en dit bedrag te dekken uit het budget 'intensivering Economische Visie'.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Indien uw college instemt met het voorstel tot deelname aan BluePorts Limburg, zal namens uw college de bevestigingsbrief aan de Gedeputeerde Staten van Limburg (ter attentie van gedeputeerde Kuntzelaers) worden opgesteld.

Indien er eveneens voldoende draagvlak is onder de andere partners voor het opzetten van een BluePorts Community zal het concrete stappenplan worden opgezet met aandacht voor de juridische structuur, uitvoeringsprogramma, bemensing, etc. In de eerste helft van 2025 zal dit zijn afgerond en kunnen de diverse projecten uit het uitvoeringsprogramma worden opgepakt.